

Keruualueiden luomusertifiointi

19.1.2017

Sampsa Heinonen
Evira

Neuvoston asetuksen (EY 834/2007) 12 artikla, kohta

- Luonnonalueilla, metsissä ja maanviljelysalueilla luontaisesti kasvavien kasvien ja niiden osien keruuta pidetään luonnonmukaisena tuotantomenetelmänä, jos:
  - a) Kyseisiä alueita ei ole edeltävien vähintään kolmen vuoden aikana käsitelty muilla kuin luomutuotannossa sallituilla tuotteilla
  - b) Keruu ei vahingoita luonnollisen elinympäristön vakautta eikä lajien pysyvyyttä keruualueilla

Luomukeruu- tuotantoon liittyvien määritelmien täsmentämistä 1

- Luonnonalueilla, metsissä ja maanviljelysalueilla
  - Keruu voisi tapahtua *myös pellolla!*

Mihin keruu- tuotanto voi kohdistua?

- **luontaisesti** kasvava kasvi ja sen osa,
- ei siis voi olla eläintuote
  - *Milloin kasvi on luontaisesti kasvava?*
  - *Onko taimesta kasvatettu koivu luontaisesti kasvava?*

Kolme vuotta ?

Luomukeruuotantoon liittyvien määritelmien täsmentämistä 2

- Mitä kasvituotteita keruutoiminta voi koskea?
- EU:n luomunlainsäädäntö koskee maataloustuotteita, elintarvikkeita, rehuja eräin poikkeuksin (esimerkiksi riista)
- Maataloustuotteella tarkoitetaan EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen (art 38) mukaisesti ”maanpinnan kasvutuotteita, kotieläintalouden tuotteita ja kalataloustuotteita”
- Näistä siis kasvintuotteet kuuluvat luomukeruuotannon piiriin, ja niistä on yksityiskohtaisempi luettelo sopimuksen [liitteessä 1](#).
- Siten luomukeruuotuote voi olla **syötävä kasvi, rehuksi käytettävä kasvi tai lisäysaineistona käytetty kasvi, mutta myös koristekasvi** eli vaikkapa jäkälä tai joulukuusi!

Mitkä metsäntuotteet siis jäävät luomukeruuotteiden määritelmän ulkopuolelle?

Ainakin:

- **Luonnonlaitumet**, koska ne ovat osa luomueläintuotantoa, mutta lainsäädäntö ei estä rehujen keruuta luomukeruualueelta.
- Tuotteet, joiden käyttötarkoitus ei kuulu maataloustuotteen määritelmään, esim. koivunoksista valmistetut **saunavihdat**.
  - Raaka-ainetta, eli koivunoksia voidaan kutsua **luomukoivunoksiksi**, mutta jalostettuun tuotteeseen eli luomusaunavihtaan EU:n luomulainsäädäntöä ei voi soveltaa.

Mutta huom!

- EU:n luomulainsäädäntöä ei sovelleta myöskään luomukosmetiikkatuotteisiin, mutta luomukeruuotannosta peräisin olevia raaka-aineita (esim. koivun mahlaa, siemenöljyä, uutettuja aromeja, yms.) käytetään luomukosmetiikkatuotteissa
  - Niiden sertifiointi perustuu ns. yksityisiin standardeihin

Keruualueiden selvittämistavat ja liittäminen valvontaan

Toimija	Toimijalle asetettavat vaatimukset
MENETELMÄ 1: KOLMANNEN TAHON SELVITYS	
Keruualueen selvittäjä	Hankkii luotettavat tiedot alueen luomukelpoisuudesta Liittyy alkutuotannon valvontajärjestelmään (Ely-keskus)
MENETELMÄ 2: KOLMANNEN TAHON SELVITYS, SOPIMUKSELLINEN	
Keruualueen selvittäjä	Hankkii luotettavat tiedot alueen luomukelpoisuudesta Laatii sopimukset maanomistajatahojen kanssa Liittyy alkutuotannon valvontajärjestelmään (Ely-keskus)
MENETELMÄ 3: MAANOMISTAJA LIITTÄÄ OMAN KERUUALUEEN VALVONTAAN	
Maanomistaja/metsätila	Liittyy alkutuotannon valvontajärjestelmään (Ely-keskus)
Maanomistaja/luomutila	Liittää omistamansa keruualueet olemassa olevaan luomuyksikköön (Ely-keskus)
KERUUTUOTTEIDEN OSTOTOIMINTA	
Keruuotteiden ostaja	Liittyy elintarvikkeiden valmistuksen valvontajärjestelmään (Evira) Voi ostaa luomumarjaa poimintaehtoihin sitoutuneelta poimijalta
Poimija	Sitoutuu luomupoimintaehtoihin Ei liity valvontajärjestelmään

”Kolmannen osapuolet takeet”

- Toimeenpanoasetus 889/2008 art. 70.2, mahdollistaa alueiden hyväksymisen luomukeruualueeksi **kolmannen osapuolen takeiden** perusteella.
- Viittaa luomuehtojen vaatimusten täyttymiseen alueilla, jotka eivät ole suoraan keruutoiminnan harjoittajien hallinnassa (kansainvälisesti esim. kansallispuistoalueet)
  - *Eli vaatimusten noudattamisen voi myös osoittaa mahdollisesti epäsuoralla, mutta luotettavalla tavalla.*

4H ”Luomukeruualueen selvittäjä”

- Suomen 4H-liitto kehitti vuosina 1997 -1999 järjestelmä kolmannen osapuolen takeiden eli tiedon keräämiseksi ja ylläpitämiseksi.
- Mahdollisti laajojen luomukeruualueiden perustamisen kustannustehokkaasti.

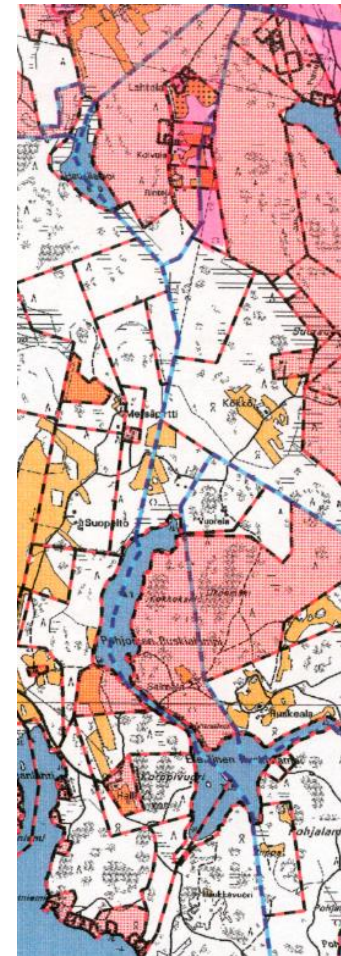
Systemin ylläpito ja tarkastus käytännössä

• Korostuu:

- Sopimukset metsänhoitoyhdistysten (MHY) kanssa: tieto, etteivät metsänomistajat torju kantokäppää urealla, tee kemiallista heinätorjuntaa glyfosaatilla tai lannoita metsiään muilla kuin luomulannoitteilla.
- Karttojen päivitys: kartoilta pois metsänomistajat, joihin MHY ei saa yhteyttä.
- Keruualuetta hyödyntävät yritykset maksavat selvittäjälle (Suomen 4H-liitto) korvauksen keruualueen tietojen ylläpitämisestä.

• Ei korostu:

- Käynnit keruualueilla, vaikka sirpaloituneet keruualueet ovat riski, koska poimintatyössä voi olla vaikeaa seurata tilanrajoja.
- Yksittäisten maanomistajien dokumentoinnin tarkastaminen.

Kolmansien osapuolten antamien takeiden soveltaminen uudella tavalla

- **UUSI AJATUS:** Takeiden tulee olla luotettavia, mutta niiden ei välttämättä tarvitse olla suoraan maanomistajan (edustajan / metsänhoitoyhdistyksen) antamia.
- **UUSI AJATUS:** Takeet voivat olla peräisin eri tietolähteistä, jotka täydentävät toisiaan.

Riskiperusteinen menetelmä

- Riski = asia, joka estää tai uhkaa tavoitteen saavuttamista
- Luomuvalvonnan tavoitteita
  - Suunnitelmallinen toiminta
  - Tuotantoehtojen noudattaminen
  - Kuluttajien luottamuksen säilyttäminen
  - Jne.
- Riskiperusteisuus ei edellytä täydellisyyden tavoittelua vaan luotettavuutta.

Luomusertifiointin mahdollisuuksia ja haasteita

- Yli 98 % Suomen metsä- kitu- ja joutomaista olisi mahdollista saada luomusertifioiduksi.
- Luomukeruualueen selvittäminen on haasteellista eteläisessä Suomessa, sillä metsälöt pienempiä ja luomussa kiellettyjen aineiden käyttö yleisempää.
- Jos keruualuekartat tehdään luomukelpoisuuden eikä maanomistuksen perusteella, keruualueet laajenevat ja sirpaloitumisen ongelma poistuu.

Esimerkki uudesta ajattelutavasta: Uusi tapa sulkea pois osia keruualueista

- Hyväksytään se ajatus, että luomukeruualueiden sisällä voi olla poisrajattuja alueita, joita ei ole merkitty karttoihin (esim. tuoreet hakkuuaukeat)
- Ne voidaan sulkea pois luomukeruualueesta luomusuunnitelman kuvauksen mukaisesti (esimerkiksi määrävuosia hakkuun jälkeen)
- Poimijat ohjeistetaan kirjallisesti ja vaikkapa esimerkkikuvien avulla tunnistamaan poissuljetut alueet (esim. kannakko ja havunneulaset kiinni oksissa).

Kiitos!